

VZTAH MEZI CÍRKVÍ A STÁTEM

Oficiální stanovisko Církve adventistů sedmého dne

PŘEDMLUVA

Bůh je láska. Boží všeobecné pravidlo je založeno na dobrovolné poslušnosti jeho stvoření, které motivuje jeho úžasná dobrotivost.¹ Pro Boha je přijatelná pouze víra, která vychází ze samotného srdce člověka,² a pouze činy motivované láskou.³ Láska však nepodléhá lidským předpisům. Nelze ji vyvolat nařízením nebo stanovit zákonem. Proto snahy uzákonit víru jsou ze své povahy v protikladu vůči skutečnému náboženství, a tedy i vůči Boží vůli.⁴

Bůh postavil naše prvotní rodiče na tuto zem se schopností rozhodovat se mezi dobrem a zlem.⁵ Následující generace rodící se na této planetě dostaly stejnou možnost. Do této Bohem darované svobody výběru nemá člověk nijak zasahovat.

Správný vztah mezi náboženstvím a státem byl nejlépe představen v životě našeho Spasitele, Ježíše Krista. Jako ten, kdo byl součástí Trojice, měl Ježíš na zemi autoritu jako nikdo jiný. Měl božský vhled do věcí,⁶ božskou moc⁷ a byl svatý.⁸ Pokud žil někdy na světě někdo, kdo měl právo nutit ostatní k uctívání dle svých požadavků, byl to Ježíš Kristus. Přesto Ježíš nikdy nepoužil sílu ke zvěstování evangelia.⁹ Kristovi následovníci mají tento příklad následovat.

Od svého zrodu se Církev adventistů sedmého dne snaží následovat Kristův příklad prosazováním svobody svědomí jako nedílné součásti misijního naplnění evangelia. S rozšiřující se rolí církve ve společnosti je vhodné uvést principy, kterými se řídí naše celosvětová církev při kontaktu s vládami zemí, ve kterých působí.

SVOBODA SVĚDOMÍ

---

¹ „Bůh si přeje, aby mu všechny bytosti sloužily z lásky. Touží po službě, která prýští z ocenění jeho charakteru. Netěší ho vynucená poslušnost. Všem dává svobodnou vůli, aby mu mohli dobrovolně sloužit.“ Ellen G. Whiteová, *Na úsvitu dějin*, Advent-Orion, Praha 2001, s. 9 (PP 34).

² Ez 36,26.

³ 1K 13.

⁴ Pro ospravedlnění současného úsilí ustanovit náboženské zákony je často používán příklad dávného Izraele za doby teokratické vlády. Takové zdůvodnění však nesprávně používá biblický precedens. V relativně krátkém období v dějinách celé Země Bůh použil konkrétní metodu pro zachování svého poselství světu. Tato metoda byla založena na vzájemně schválené smlouvě mezi Bohem a rodinou, která se rozrostla do menšího národa. Během tohoto období Bůh přímo vládl způsobem, který od té doby znovu nepoužil. Zkušenost přímé Boží vlády na základě vzájemné smlouvy, což je pro naše chápání Boha nedocenitelné, ale nelze přímo uplatňovat na způsob, jak vést moderní národy. Mnohem praktičtějším příkladem vztahu mezi církví a státem je ten, který představil Ježíš Kristus.

⁵ Gn 3.

⁶ Viz např. J 4,17–19.

⁷ Viz např. J 11.

⁸ 1J 2,1.

⁹ Právě naopak, Ježíš prohlásil, že jeho „království není z tohoto světa“, a proto jeho následovníci nedostali pověření uplatňovat moc násilím (J 18,36).

V samotném jádru poselství adventistů je neutuchající přesvědčení, že svoboda svědomí musí být zaručena všem. Svoboda svědomí v sobě obsahuje svobodu věřit a plně praktikovat náboženské vyznání dle svého výběru, svobodu nevěřit nebo nepraktikovat náboženské vyznání, svobodu své přesvědčení změnit a také mít svobodu založit a provozovat náboženské instituce podle svého náboženského přesvědčení. Jsme odhodláni podílet se na dalším pokroku v legislativní a politické ochraně náboženské svobody a podporovat širší výklad státních a mezinárodních smluv zaručujících ochranu této svobody.¹⁰

Jako křesťané uznávají adventisté sedmého dne legitimní roli organizované vlády ve společnosti.¹¹ Podporujeme právo státu vydávat právní předpisy pro sekulární záležitosti a podporujeme dodržování těchto zákonů.¹² Pokud se však dostaneme do situace, kdy je zákon země v rozporu s biblickým nařízením, přikláníme se k biblickému příkazu, že máme poslouchat spíše Boha než člověka.¹³

Odhodlání adventistů bránit svobodu svědomí má však svá omezení. Náboženská svoboda může existovat jen v kontextu ochrany rovnoprávnosti ve společnosti. Když má společnost závažný důvod, jako například ochrana obyvatel před bezprostřední újmou, může legitimně omezit náboženské praktiky. Tato omezení by měla být zavedena tak, aby omezila náboženskou praxi co nejméně a stále chránila ty, kteří jsou újmou ohroženi. Omezení svobody svědomí s cílem chránit společnost před urážkami nebo podobnou nehmotnou újmou, před hypotetickým nebezpečím nebo vynucování sociálního nebo náboženského přizpůsobení se prostřednictvím opatření, jako jsou nedělní zákony nebo jiné státem nařízené náboženské obřady, není legitimní omezení svobody.

Adventisté sedmého dne jsou povoláni stát za principem, že svoboda svědomí je pro všechny. V souladu s naší láskou k druhým¹⁴ musíme být připraveni jednat v zájmu skupin, jejichž svoboda svědomí je státem nepatřičně omezena. Takový postoj nám může způsobit osobní nebo společenské ztráty. To je však cena, kterou musíme být ochotni zaplatit, abychom následovali našeho Spasitele, který se stále přimlouval za znevýhodněné a chudé.¹⁵

ZAPOJENÍ DO VLÁDY

---

¹⁰ Viz např. Všeobecná deklarace lidských práv OSN, čl. 18; Americká úmluva o lidských právech, čl. 12; Africká charta lidských práv a práv lidí, čl. 8; Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 9; Ústava Jihoafrické republiky, čl. 15; Ústava Brazílské federativní republiky, čl. 5; Ústava Jižní Koreje, čl. 20; Ústava australského společenství, čl. 116; Ústava Indie, čl. 25-28; Ústava Spojených států amerických, první dodatek.

¹¹ 1Pt 2,13–17.

¹² Ř 13.

¹³ Sk 5,29. „Boží lid uzná lidskou vládu jako Bohem ustanovenou a bude učit, že je svatou povinností ji poslouchat v rozumném rozsahu. Když však její požadavky Bohu odporují, Boží slovo musíme uznat za nadřazené všem lidským zákonům. „Takto praví Pán' nesmí být nahrazeno ,takto praví církev nebo stát'“. Kristova koruna má být vyvýšena nad klenoty pozemských mocnářů.“ Ellen G. Whiteová, *Testimonies for the Church*, sv. 6, s. 402.

¹⁴ Mt 22,39.

¹⁵ Viz např. L 4,18; Mt 5,1–12; L 10,30–37.

Církev adventistů sedmého dne si je vědoma dlouhé historie zapojení Božích lidí do občanských záležitostí. Josef uplatňoval civilní moc v Egyptě.¹⁶ Podobně i Daniel zastával v Babyloně vysoké postavení ve veřejné správě a celý národ z toho měl prospěch.¹⁷ Také v historii naší církve vidíme, že se adventisté připojili k jiným náboženským a sekulárním organizacím, aby uplatnili vliv prostřednictvím civilních úřadů ve prospěch ukončení otroctví a pro zvýšení náboženské svobody. Existuje však nebezpečí spojené s používáním prostředků státu k prosazování náboženských cílů, jak to potvrzuje pronásledování a války kvůli náboženskému přesvědčení a početné příklady sociálního a politického útlaku páchaného na příkaz nábožensky založených lidí.

Výsledkem růstu Církve adventistů sedmého dne je také vzrůstající možnost využívat v určitých oblastech světa politický vliv. Ten sám o sobě není problematický. Adventisté mohou skutečně usilovat o to, aby sloužili ve společnosti ve vedoucích pozicích.¹⁸ Nicméně musíme mít neustále na paměti nebezpečí, která jsou spojována s náboženským vlivem v občanských záležitostech, a těmto nebezpečím se soustavně vyhýbat.

Když se adventisté stanou vedoucími nebo využívají vliv v širší společnosti, je potřeba důsledně uplatňovat zlaté pravidlo.¹⁹ Proto bychom měli usilovat o ustanovení široké náboženské svobody pro všechny a neměli bychom využívat náš vliv na politické a občanské vůdce k rozšíření naší víry nebo k potlačení víry druhých. Adventisté by měli brát občanskou odpovědnost vážně. Měli bychom se účastnit volebního procesu, pokud tak můžeme učinit s čistým svědomím,²⁰ a měli bychom sdílet zodpovědnost za budování naší společnosti. Adventisté by se však neměli politikou zabývat příliš nebo používat kazatelnu či naše publikace k rozšiřování politických teorií.²¹

Adventisté, kteří jsou zároveň politickými představiteli, se musí snažit dodržovat nejvyšší standardy křesťanského jednání. Jako dnešní Daniele je Bůh povede a jejich věrnost Bohu může inspirovat jejich okolí.

PREZENTACE PŘED VLÁDAMI A MEZINÁRODNÍMI ORGÁNY

---

¹⁶ Gn 41,40–57.

¹⁷ Da 6,3.

¹⁸ „Máte myšlenky, které se ani neodvažujete vyjádřit, že jednoho dne budete na vrcholu intelektuálních sil, že zasednete v poradních a zákonodárných sborech a budete pomáhat přijímat zákony pro národ? Na takové touze není nic špatného. Každý z vás se může prosadit. Neměli byste se spokojit s průměrnými výsledky. Mířte vysoko a nešetřete námahou, abyste z nich učinili standard.“ Ellen G. Whiteová, *Fundamentals of Christian Education*, s. 82.

¹⁹ „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi“ (Mt 7,12).

²⁰ Přestože adventisté sedmého dne mají volit, mají svůj hlas vzhazovat s modlitbou a rozvahou. Viz Ellen G. Whiteová, *Selected Messages*, sv. 2, s. 337 (připomenutí, aby adventisté hlasovali); Ellen G. Whiteová, *Fundamentals of Christian Education*, s. 475 (prohlašuje, že adventisté nemohou s jistotou volit politické strany); & Ellen G. Whiteová, *Last day Events*, s. 127 (pokud adventisté volí kandidáty, kteří nepodporují náboženskou svobodu, podílejí se na proviněních takových politiků).

²¹ Ellen G. Whiteová, *Fundamentals of Christian Education*, s. 475.

V průběhu dějin Božího lidu Bůh pověřoval jednotlivce, aby představili jeho poselství vládcům té doby. Abraham²², Josef²³ a Mojžíš²⁴ jednali ve své době přímo se samotným faraonem. Přítomnost Ester na dvoře krále Achašveróše vedla k záchraně Božího lidu.²⁵ Daniel byl předním představitelem babylonské říše²⁶ a později působil i za Kýra Perského a Darjaveše Médského.²⁷ Pavel zvěstoval evangelium vládnoucí vrstvě Římské říše.²⁸ Obdobně mnoho velkých reformátorů stálo ve své době před vladaři, aby obhájili svou pozici. Neplnili bychom tedy své poslání, kdybychom se v současné době nepokoušeli představovat Krista vládcům tohoto světa.

Adventisté jsou skutečně povoláni, aby byli v tomto světě hlasem ve prospěch svobody svědomí.²⁹ Toto poslání v sobě zahrnuje rozvoj vztahů s dočasnými vládci.³⁰ Abychom tak mohli činit, Církev adventistů sedmého dne jmenuje své zástupce pro jednání s vládami a mezinárodními orgány, které mají vliv na ochranu náboženské svobody. Tuto práci je třeba považovat za zásadní pro naše poslání. Měli bychom k jejímu splnění poskytnout veškeré potřebné zdroje nezbytné k zajištění nejvyšší úrovně reprezentace.

CO OČEKÁVÁME OD VLÁDY

Vlády jsou ustanoveny, aby naplňovaly potřeby lidí. Proto musí zajistit ochranu základních lidských práv včetně svobody svědomí. Stát také musí usilovat o budování komunit s veřejným pořádkem, veřejným zdravím, čistým prostředím a atmosférou, která nebrání občanům budovat rodiny a svobodně rozvíjet různé aspekty jejich lidskosti. Je zodpovědností státu usilovat o vykořenění diskriminace na základě rasy, původu, sociálního postavení, náboženství, politického přesvědčení, pohlaví a garantovat jejich obyvatelům rovnoprávný přístup k nestrannému soudnictví. Státy mají zodpovědnost nejen za ochranu všech, kteří žijí na jejich území, ale také zodpovědnost za ochranu lidských práv na mezinárodní úrovni a poskytování útočiště těm, kteří utíkají před pronásledováním.

PŘÍJEM FINANČÍ OD STÁTU

Adventisté sedmého dne dlouho diskutovali, zda by církev nebo její instituce měly přijímat finanční prostředky od státu. Na jednu stranu církev učila, že Bůh se dotýká srdcí mocných

---

²² Gn 12,15–20.

²³ Gn 41.

²⁴ Ex 4–12.

²⁵ Est 8.

²⁶ Da 3–5.

²⁷ Da 1,21; 5,31–6,28.

²⁸ Skutky 23–26.

²⁹ „Nekonáme Boží vůli, pokud potichu sedíme a neděláme nic pro zachování svobody svědomí.“ Ellen G. Whiteová, *Testimonies for the Church*, sv. 5, s. 714.

³⁰ „Králové, vládcí a různé rady se mají dozvědět o pravdě prostřednictvím vašeho svědectví. Je to jediný způsob, jak se může svědectví o světle a pravdě dostat k lidem s vysokou autoritou.“ Ellen G. Whiteová, *Review and Herald*, 15. dubna 1890.

lidí a že by církev neměla stavět překážky, které by způsobily odebrání podpory pro rozvoj Boží věci.³¹ Na druhou stranu církev varuje před spojením církve a státu.³²

Proto pokud národní zákony nabízejí státní podporu pro církve nebo jejich instituce, naše principy umožňují takové finanční prostředky přijímat, a to za předpokladu, že je stát neposkytuje za podmínek, které by omezovaly naši možnost svobodně praktikovat a zvěstovat naši víru, zaměstnávat pouze adventisty sedmého dne, zachovat ve vedení církve pouze adventisty sedmého dne a bez kompromisů dodržovat principy vyjádřené v Bibli a v díle Ellen G. Whiteové. Aby se předešlo spojení církve a státu, je dále stanoveno, že tyto finance by se neměly přijímat na financování náboženských aktivit, jako jsou bohoslužby, evangelizace, vydávání náboženských textů a pak také na platy těch, kdo pracují v církevní administrativě nebo přímo v kazatelské službě, kromě poskytování duchovních služeb těm, jejichž životy jsou plně zajišťovány státem a poskytnutí takových služeb by bylo bez zapojení státu neproveditelné.³³

I v případě, že příjem státních finančních prostředků neporušuje výše zmíněné principy, je třeba pečlivě zvážit, zda finanční prostředky přijmout. Stálé financování státem představuje ve srovnání s jednorázovým příspěvkem konkrétní nebezpečí. Pro instituce je prakticky nemožné nestát se alespoň zčásti závislými na stabilních státních finančních zdrojích. Takové vládní financování je obvykle doprovázeno nařízením vlády. I když nemusí tato nařízení zpočátku porušovat křesťanské principy, všechna nařízení se mohou měnit. V případě, že se předpisy upravující přijímání vládních prostředků změní tak, že budou vyžadovat opuštění zásad popsanych v Bibli a v díle Ellen G. Whiteové, pak je třeba stávající vládní financování odmítnout, a to i za cenu uzavření, prodání nebo výrazné restrukturalizace našich institucí.

V případě, že jako adventisté přijímáme státní prostředky, musíme s takovými prostředky zacházet velmi svědomitě. To zahrnuje striktní dodržování předpisů souvisejících s financováním a použitím přísných účetních standardů. Pokud nejsou k dispozici postupy, které by zaručily dodržování těchto postupů, prostředky je nutné odmítnout.

V některých výjimečných případech mohou adventisté působit v daném státě jen za předpokladu, že provozují programy řízené vládou a ty zakazují otevřeně svědčit o víře. Důsledky účasti v těchto programech je potřeba promyslet a promodlit. Měli bychom zvážit, zda účast pomáhá státu udržovat restriktivní politiku, zda účast spojuje jméno církve s nátlakovou vládou a zda účast poskytne v krátkodobém i dlouhodobém horizontu v zemi

---

³¹ „Právě tak dlouho, jak jsme na této zemi, a dokud Duch Boží působí na tento svět, máme přijímat i projevat přízeň. Máme dát světu světlo pravdy, jak je uvedeno v Písmu, a máme obdržet od světa to, k čemu ho Bůh vede, aby činil pro jeho věc. Bůh ještě nezavřel dveře milosti. Pán stále ještě působí na srdce králů a vládců ve prospěch svého lidu a nesluší se, aby ti, kdo mají tak hluboký zájem o otázky náboženské svobody, stroze odmítli jakoukoli přízeň anebo se sami zbavovali pomoci, kterou Bůh vnukl lidem, aby ji poskytli pro šíření jeho věci.“ Ellen G. Whiteová, *Testimonies to Ministers*, s. 197–203.

³² „Jakékoli spojení církve se státem, byť jen nepatrné, nepřibližuje svět církvi, i když se to tak může jevit, ale ve skutečnosti vždy přibližuje církev světu.“ Ellen G. Whiteová, *Velké drama věků*, Advent-Orion Praha 1995, str. 199.

³³ Tato kategorie zahrnuje kaplany spadající pod stát, kteří poskytují duchovní pomoc členům armády, vězňům, pacientům v nemocnicích a těm, kteří pobývají v jiném státním zařízení nebo jsou pod dohledem státu.

příležitost k šíření evangelia včetně trojandělského poselství.³⁴ Musíme se vytrvale vyhýbat spojování Kristova jména s režimy, které utlačují a napadají vlastní obyvatele.

ZÁVĚR

Bůh dal každému člověku schopnost rozlišovat dobré od zlého podle jeho slova, a to díky Duchu svatému. Toto vyjádření tedy nemá sloužit jako náhrada Boží rady a není ani myšleno jako autoritativní výklad této rady. Prohlášení spíše slouží ke shrnutí současného chápání Církve adventistů sedmého dne.

Způsob, jakým adventisté sedmého dne uplatňují vztahy mezi církví a státem, má zásadní dopad na naše celosvětové úsilí. Musíme tedy přistupovat k této oblasti s modlitbou a pečlivým promýšlením. Adventisté budou pod vedením Ducha svatého i nadále hájit princip evangelia – svobodu svědomí.

Dokument byl přijat Radou mezicírkevních a mezináboženských vztahů při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne v březnu 2002. Tento dokument používá Oddělení pro veřejné záležitosti a náboženskou svobodu.

---

³⁴ Zj 14,6–12.